

BELEIDSPLAN 2024-2026

INLEIDING

Kwalitatief onderzoekscollectief GGZ is ontstaan vanuit een collectief van zes onderzoekers die kwalitatief onderzoek doen in het veld van de GGZ. Zij zagen een behoefte bij andere onderzoekers, professionals, ervaringsdeskundigen, docenten, belangenbehartigers en beleidsmakers om samen te werken om kwalitatief onderzoek op de kaart te zetten, verder te professionaliseren en zo te werken aan een gevarieerde evidence base voor de GGZ. Op 28 juli 2023 is ons collectief formeel een vereniging geworden. In januari 2024 is de vereniging gelanceerd en zijn de eerste leden geworven. Inmiddels (september 2024) heeft de vereniging ruim 70 actieve leden en zijn er diverse activiteiten georganiseerd en stappen gezet die impact maken. In het jaarverslag 2023/2024 uitgekomen in juli 2024, een jaar na de formele oprichting, staan deze activiteiten beschreven. In dit beleidsplan blikken we vooruit naar wat wij de komende twee jaar willen bereiken.

DE MISSIE VAN KOG

Een aanzienlijk deel van de Nederlandse bevolking krijgt in zijn leven te maken met Geestelijke Gezondheidszorg, bijvoorbeeld als cliënt, als naaste of als medewerker. Het is van belang dat ervaringskennis een plek krijgt in de evidence base van de GGZ en dat de complexiteit van het werken in de GGZ erkend wordt in deze evidence base. Alleen zo kan wetenschappelijke kennis bijdragen aan het ondersteunen van herstel, verbeteren van kwaliteit van zorg en duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Kwalitatieve onderzoeksmethoden zijn bij uitstek geschikt om dit type wetenschappelijke kennis te genereren. Op dit moment heeft dit type onderzoek echter een achterstand ten opzichte van andere vormen van onderzoek zoals kwantitatief onderzoek. Dit terwijl kwalitatief onderzoek in andere vakgebieden zoals gezondheidswetenschappen, organisatiewetenschappen, antropologie en sociologie stevig verankerd is.

Door de inzet van kwalitatief onderzoek kunnen bestaande onderzoekspraktijken worden verrijkt en kan meer diversiteit en reflexiviteit ontstaan. Een belangrijke meerwaarde van kwalitatief onderzoek is dat het in staat is ervaringen in de eigen woorden van de respondent weer te geven. Het doel van dit type kwalitatief onderzoek in de GGZ is om ervaringen met ziekte, zorg, en herstel in de diepte te begrijpen en beter invoelbaar te maken. Door de open manieren van dataverzameling (bijvoorbeeld participatieve observaties, focusgroepen en interviews) krijgen respondenten de ruimte om te delen wat er voor hen daadwerkelijk toe doet. Dit in tegenstelling tot kwantitatief hypothese toetsend onderzoek waarin de onderzoeker vooraf veel sterker invloed uitoefent op wat als belangrijk geldt; bijvoorbeeld door het onderwerp waarop respondenten worden bevraagd van tevoren sterk in te kaderen in vragenlijsten en de antwoordmogelijkheden te beperken. Kwalitatief onderzoek is daarmee ook een manier om tegenwicht te bieden aan reductionisme en een manier om patiënten/cliënten/hulpvragers en hun naasten een stem te geven opdat hun behoeften gehoord kunnen worden.

Een andere belangrijke meerwaarde van kwalitatief onderzoek is dat het in staat is om werkpraktijken van professionals in kaart te brengen op een manier die recht doet aan hun complexiteit en contextualiteit. Het doel van dit type onderzoek in de GGZ is bijvoorbeeld om interventies te evalueren; inzicht te krijgen in kwaliteit van zorg en ondersteuning of deze te verbeteren. Door evaluatie methoden als 'Realist evaluation' of methoden als 'Participatief actieonderzoek' ontstaat er kennis die beter aansluit en direct bruikbaar is voor de praktijk. Dit in tegenstelling tot kwantitatief hypothese toetsend onderzoek waarbij de complexe werkelijkheid vaak sterk gereduceerd wordt tot variabelen en hun onderlinge relaties; en dat vaak maar beperkt, of via een lange weg, impact heeft. Kwalitatief onderzoek is daarmee ook een manier om direct bij te dragen aan kwaliteit van zorg en ondersteuning.

De missie van het Kwalitatief Onderzoekscollectief GGZ (KOG) is om het gebruik van kwalitatief onderzoek in de geestelijke gezondheidszorg te versterken, om zo tot een gevarieerde evidence base in de GGZ te komen en bij te dragen aan een bloeiende GGZ. KOG is een collectief van kritische denkers, betrokken zorgverleners, enthousiaste onderzoekers, ervaringsdeskundige betekenis makers en gepassioneerde wetenschapsvernieuwers. Onze inzet en financiële middelen zijn bedoeld om de achterstand van kwalitatief onderzoek ten opzichte van kwantitatief onderzoek te verkleinen door: (1) kwalitatief onderzoek te faciliteren, zowel kwantitatief (méér kwalitatief onderzoek) als kwalitatief (béter kwalitatief onderzoek); (2) degenen die kwalitatief onderzoek (willen) doen of van dit onderzoek gebruik (willen) maken te verbinden en hen in beweging te zetten om meer ruimte voor dit type onderzoek te scheppen; (3) structuren in de GGZ te hervormen zodat die de acceptatie, uitvoering en benutting van kwalitatief onderzoek faciliteren.

We doen dat via drie pijlers

➤ **LEREN en VERDIEPEN**

Om tot een gevarieerde evidence base in de GGZ te komen is het van belang dat studenten en onderzoekers geïnspireerd raken kwalitatief onderzoek te doen, zodat de kwantiteit hiervan toeneemt. Ook is het van belang dat het kwalitatieve onderzoek dat gedaan wordt in de GGZ van goede kwaliteit is. KOG draagt hieraan bij door het bieden van vrij toegankelijke kennisoverdracht voor zowel beginnende onderzoekers als gevorderde onderzoekers en andere stakeholders die kwalitatief onderzoek willen benutten.

➤ **VERBINDEN**

Om de transitie naar een gevarieerde evidence base in de GGZ te maken, is het van belang dat kwalitatief onderzoekers zich met elkaar verbinden. Op deze manier kunnen zij niet alleen kennis en ervaring uitwisselen en zo de kwaliteit en de impact van het onderzoek vergroten, maar ook elkaar inspireren en ondersteunen om actief bij te dragen aan die transitie. Dit kan bijvoorbeeld door binnen de instituties waarin zij betrokken zijn de kennis over; erkenning van en ondersteuning voor kwalitatief onderzoek te vergroten. Onze leden zijn bijvoorbeeld actief binnen onderzoeksafdelingen van GGZ instellingen, Hogescholen en Universiteiten; beroepsverenigingen van professionals, patiënt- en naasten-verenigingen; als docent binnen opleidingen zoals psychologie, social work, verpleegkunde, GGZ-agoog en orthopedagogiek; en post-doctorale opleidingen tot GZ-psycholoog of Klinisch psycholoog.

➤ **HERVORMEN**

Geestelijke gezondheidszorg is inherent kwalitatief: geestelijk lijden en therapeutisch lijden komen op ons af als verhalen die we horen, beelden die we zien en alles wat we voelen met ons lichaam. Dit narratieve karakter van de praktijk komt in de huidige evidence base nauwelijks terug. Mensen die zorg ontvangen ervaren vaak dat er in de huidige GGZ te weinig aandacht voor hun verhaal en ervaringskennis is. Professionals lopen er tegenaan dat de cijfers en gemiddelden moeilijk te vertalen zijn naar kwalitatieve praktijken en individuele mensen. Kwalitatief onderzoek heeft de potentie om tot inzichten te komen die aansluiten bij, en betekenisvol zijn voor de praktijk. KOG poogt daarom betrokken actoren en stakeholders in het GGZ veld te bewegen om kwalitatief onderzoek als integraal en cruciaal onderdeel van een goede verbinding tussen onderzoek en praktijk te gaan beschouwen. Ook inspireert en ondersteunt KOG deze actoren om structuren te vormen die kwalitatief onderzoek in de GGZ mogelijk maken. Bijvoorbeeld door te zorgen dat (toekomstig) onderzoekers, professionals en beleidsmedewerkers kwalitatief onderzoek aangeleerd krijgen in hun opleiding; en dat er financiering is voor kwalitatief onderzoek in de GGZ. Daarmee dragen wij bij aan het verkleinen van de kloof tussen onderzoek en praktijk.

GEGEVENS KOG

BESTUUR

KOG heeft 6 bestuursleden met de volgende taken:

- Femke Truijens (voorzitter)
- Marjolijn Heerings (secretaris)
- Lisa Wijsen (penningmeester)
- Arjen Noordhof (vice-voorzitter)
- Nienke Sambeek (alg. bestuurslid)
- Annemarie Köhne (alg. bestuurslid)

CONTACT

KOG is als volgt te bereiken:

- Via de website: www.koggz.nl
- Via linkedin: <https://www.linkedin.com/company/koggz>
- Via email: info@koggz.nl
- Telefonisch: 0611508322

OVERIGE GEGEVENS

- Bankrekening: NL30TRIO0320691683 t.n.v. Kwalitatief Onderzoekscollectief GGZ
- KvK nummer 89517466
- RSIN 865006982

DOELEN EN STRATEGIE

De eerste periode van de vereniging is er hard gewerkt aan het leggen van een basis voor de vereniging. In de komende jaren willen we uitgroeien tot een grotere en bloeiende vereniging met voldoende leden en donateurs om onze activiteiten uit te breiden en zo onze missie te ondersteunen. Om dit te bereiken hebben we voor de komende twee jaar een aantal doelen opgesteld en een strategie bepaald. Ook hebben we concrete activiteiten gepland, zoals symposia en intervisie groepen, die kunnen worden aangepast en uitgebreid aan de behoefte van onze leden en de kansen die zich voordoen in het GGZ veld.

WAAR STAAN WE NU?

Op dit moment is de vereniging een jaar oud en hebben we het volgende bereikt (zie het jaarverslag 2024 voor een volledig overzicht):

- Een goed bezochte en goed werkende website met veel informatie over het doen van kwalitatief onderzoek (www.koggz.nl).
- Een actieve aanwezigheid op social media via onze LinkedIn pagina.
- Een netwerk van meer dan 100 betrokkenen, waaronder 70 betalende leden. Onder deze leden zijn er veel die zeer betrokken en actief zijn.
- Een aantal vaste activiteiten waar leden aan kunnen deelnemen zoals symposia en intervisie groepen.
- Een goed functionerend bestuur van 6 leden.
- Beginnende bekendheid bij en invloed op instituties in het veld, zoals universiteiten, opleidingsinstituten en verenigingen. Erkenning van deze spelers laten zien dat zij het belang onderschrijven van de missie van onze vereniging maar zelf de capaciteit niet hebben om deze missie tot stand te brengen. Zie voor een overzicht hiervan het jaarverslag 2024. Voorbeelden hiervan zijn:
 - Financiering toegekend vanuit het Fonds Psychiatrie en Filosofie om kennisclips over kwalitatief onderzoek te maken.
 - Aandeel in het opzetten van een fonds voor kwalitatief onderzoek bij de beroepsvereniging van psychotherapeuten (NVP) en ondersteuning in het beoordelen van aanvragen.
 - Keuzemodules ontwikkelen en aanbieden over kwalitatief onderzoek binnen de Erasmus Universiteit, Universiteit van Amsterdam en RINO (postdoctorale opleidingen).
 - KOG bestuursleden gevraagd als co-promotor bij nieuwe kwalitatieve studies bij instellingen als AMC en PsyQ.
 - Verslagen van door KOG georganiseerde symposia in het tijdschrift van de Vereniging voor Experiëntiële Psychotherapie
 - Advisering bij diverse onderzoeken zoals bijvoorbeeld evaluatie van innovatieve jeugd-GGZ instelling 'het Huis'.
 - KOG betrokken als editor voor het themanummer van Tijdschrift voor Psychotherapie.

DOELEN, STRATEGIE EN ACTIVITEITEN

Om onze missie te bereiken hebben we de komende twee jaar een aantal hoofddoelen geprioriteerd. Daarbij hebben we een strategie ontwikkeld en een aantal activiteiten geïnitieerd die we met onze leden en ondersteund door contributies en donaties verder willen uitbreiden.

➤ **EEN BLOEIENDE VERENIGING MET VEEL ACTIEVE LEDEN OPBOUWEN**

Sinds we in de openbaarheid zijn getreden met de vereniging in januari 2024, zijn we gegroeid naar 70 leden (peildatum september 2024). Wij willen doorgroeien, leden aan ons binden en hen inspireren en ondersteunen te werken aan de missie van KOG. Via allerlei kanalen pogen we de naamsbekendheid van KOG te vergroten en we vragen onze leden ook regelmatig om hier actief bij te helpen door over ons te vertellen op congressen, in onderwijs, bij collega's, enzovoorts.

Vervolgens organiseren we laagdrempelige bijeenkomsten waar we snel en eenvoudig geïnteresseerden kunnen treffen. Dit zijn frequente online symposia; en zogenaamde collectieven: intervisiegroepen rondom thema's in lijn met onze missie. Wanneer mensen meerdere bijeenkomsten hebben gevolgd, vragen wij hen ook om betalend lid te worden.

Wij vragen regelmatig betalende leden via e-mail of in persoonlijk gesprekken of zij willen helpen bij het organiseren van een activiteit of bij werk dat voor de vereniging gedaan moet worden.

➤ **FINANCIËLE EN ORGANISATORISCHE CONTINUÏTEIT GARANDEREN**

Om nieuwe activiteiten in lijn met onze missie te kunnen ontplooien moet de financiële en organisatorische basis op orde zijn. De strategie hiervoor berust op drie pijlers: (1) meer betalende en actieve leden, (2) fondsenwerving en donaties en (3) betaalde administratieve en organisatorische ondersteuning.

De strategie voor ledenuitbreiding staat hierboven beschreven en zou wanneer zij succesvol is leiden tot grotere inkomsten en meer organisatorische continuïteit omdat functies vervuld worden door vele leden. We verwachten dat dit op korte termijn onvoldoende inkomsten genereert, en daarom zal het bestuur een commissie fondsenwerving instellen die actief op zoek gaat naar subsidiëring en donaties, waarbij allereerst een ANBI status nodig is. We zijn – op basis van informeel contact binnen de netwerken van de 6 bestuursleden – optimistisch over de mogelijkheid dat mensen onze vereniging een warm hart toedragen en tot donaties over willen gaan. Wanneer onze financiële middelen toenemen zijn we in staat de administratieve taken uit te besteden aan een betaalde kracht. Dit geeft het bestuur meer tijd om nieuwe activiteiten te ontplooien in lijn met de missie.

➤ **VOORTZETTEN EN UITBREIDEN ACTIVITEITEN IN LIJN MET ONZE MISSIE**

We zetten de bestaande activiteiten voort en breiden die uit, waardoor we leden aan ons blijven binden en hen blijven ondersteunen bij het werk aan onze missie.

Leren en verdiepen

Omdat kwalitatief onderzoek geen onderdeel is van het curriculum op veel plekken waar professionals, docenten, onderzoekers en beleidsmakers in de GGZ zijn opgeleid (zoals opleidingen psychologie of postdoctorale opleidingen tot GZ-psycholoog of klinisch psycholoog) is er een kennislacune en handelingsverlegenheid onder stakeholders betrokken bij het uitvoeren of implementeren van dit type onderzoek. Om zowel de kwaliteit als kwantiteit van kwalitatief onderzoek te laten doen toenemen onderneemt KOG de volgende activiteiten:

Website als kennisplatform

We blijven de komende twee jaar de informatie die op onze website (www.koggz.nl) wordt aangeboden uitbreiden en richten daartoe een website-commissie op. We vragen onze leden bijdragen te leveren en stellen een redactie in om deze te beoordelen en plaatsen. Ook willen we hierbij kijken welke open access publicaties we hiervoor kunnen gebruiken, zoals bijvoorbeeld gepubliceerd in KWALON. We maken in 2025 met een subsidie van de vereniging voor filosofie en psychiatrie een serie tutorials voor beginnende onderzoekers in kwalitatief onderzoek die we beschikbaar stellen via de website.

Elk jaar willen we een stagiair begeleiden die we een inhoudelijk interessante stage willen bieden. We denken dan aan concrete afgebakende projecten in lijn met onze missie die ons kennisplatform verrijken. Bijvoorbeeld een inhoudelijk communicatieproject, waarbij leden op video geïnterviewd worden over FAQ's rondom kwalitatief onderzoek en hier korte films van genereren.

Online symposia

Tot juli 2025 zijn vijf online symposia gepland van twee uur met elk een inhoudelijke focus op een kwalitatieve onderzoeksmethodologie en aansprekende voorbeelden van de waarde van kwalitatief onderzoek voor de praktijk. Deze activiteiten evalueren we elk collegejaar en passen daarop het format aan voor de daaropvolgende periode.

Intervisiegroepen

Per september 2024 heeft KOG drie intervisiegroepen gestart met in totaal 22 deelnemers. Zij bespreken eens per 6 weken eigen kwalitatief onderzoek bespreken en vormen een lerende gemeenschap. Langs deze route vind verbetering van de kwaliteit van kwalitatief onderzoek plaats en dit zal uiteindelijk ook de status en bekendheid van deze vorm van onderzoek vergroten.

Verbinden

Onderzoekers, docenten en beleidsmakers die kwalitatief onderzoek doen of implementeren, werken vaak binnen een door kwantitatief onderzoek gedomineerde omgeving. (Zij zijn vaak de enige of met een kleine groep binnen bijvoorbeeld een kwantitatief georiënteerde onderzoeksgroep, docent corpus of beleidsafdeling). Hierdoor missen zij de ondersteuning die nodig is om hun kennis en vaardigheden te ontwikkelen. Bovendien zorgt deze versplintering ervoor dat collectieve actie die nodig is om kwalitatief onderzoek te versterken binnen het GGZ veld moeizaam tot stand komt. Hierop zet KOG de volgende acties uit:

Collectieven

In 2024 zijn er verschillende ‘collectieven’ opgezet waarin leden elkaar ontmoeten om aan een gezamenlijk thema binnen de missie van het KOG te werken. Zo is het het beginnerscollectief, waarin het initiatief genomen is tot het starten van der de bovengenoemde intervisiegroepen. De deelnemers zijn werknemers in zeer verschillende instellingen en aan universiteiten en hogescholen en kunnen via hun onderzoekswerk invloed uitoefenen in die context. Door zelf goed onderzoek te doen en dit te presenteren zal de invloed van en bekendheid met kwalitatief onderzoek toenemen. Ook is er een intervisiegroep voor kwaliteitsmedewerkers in de GGZ die met kwalitatieve methoden zoals ‘Spiegelgesprekken’ aan kwaliteit van zorg werken.

In de loop van 2025 en 2026 zullen we nieuwe deelcollectieven opzetten om leden bij elkaar te brengen en elkaar te laten ondersteunen in activiteiten die bijdragen aan onze missie. Hierbij willen we onder andere een deelcollectief opzetten rondom de volgende thema’s: (1) Ontwikkeling en implementatie van onderwijs over kwalitatief onderzoek binnen opleidingen psychologie en post-doctorale opleidingen voor GGZ-psychologen en klinisch psychologen. (2) Schrijven van populair-wetenschappelijke stukken en opinie om stakeholders in de GGZ kennis te laten nemen van kwalitatief onderzoek en de waarde daarvan voor de praktijk. (3) Het ontwikkelen van een lobby strategie om de erkenning van kwalitatief onderzoek binnen de GGZ te versterken.

Interactie via LinkedIn

In 2024 hebben wij met behulp van een stagiair communicatiemiddelen opgezet in huisstijl en een LinkedIn pagina gestart. Inmiddels hebben wij op onze LinkedIn pagina meer dan 700 volgers en zijn er bijna wekelijks updates van activiteiten zoals rondom de symposia. Vanaf 2025 willen we met name onze activiteit op LinkedIn uitbreiden. Dit door tweewekelijks te posten met daarin onderdelen van onze website te delen (leren en verdiepen); en meer interactie te genereren. Bijvoorbeeld door het creëren van een hashtag om posts over kwalitatief onderzoek in de GGZ bij elkaar te brengen. Ook willen we leden ons laten taggen in posts die relevant zijn voor andere leden, zodat wij die kunnen delen.

Live ontmoeten

Een live symposium met de ALV vindt plaats in maart 2025, waar leden een inhoudelijk programma krijgen aangeboden en elkaar live kunnen ontmoeten.

Hervormen

Hoewel kwalitatief onderzoek in veel vakgebieden al lang tot het standaard repertoire behoort, bestaan er in de GGZ nogal eens misverstanden en vooroordelen over dit type onderzoek. KOG beoogt dit soort misverstanden tegen te gaan door meer bekendheid te genereren over kwalitatief onderzoek in het veld. Via onze kanalen (website, actieve leden, intervisies, symposia, kennisclips) dragen wij al sterk hieraan bij. In de loop van 2025 en 2026 willen we onze invloed op het veld van de GGZ verder versterken. Deels doen we dit ook door de deelcollectieven die we hierboven beschrijven. Een belangrijk aandachtspunt voor de komende jaren zijn daarbij de missende structuren die dit type onderzoek mogelijk maken zoals gedegen opleiding van toekomstig professionals en gebrek aan financieringsmogelijkheden van dit type onderzoek. Hiervoor zetten we de volgende acties in:

Kwalitatief onderzoek in opleidingen psychologie en post-doctorale opleidingen

Een gebrek aan goed opgeleide kwalitatief onderzoekers in de GGZ is een belangrijk obstakel. Kwalitatief onderzoek zou daarom op meer opleiding een standaard onderdeel van het curriculum moeten zijn en afstudeeronderzoek zou ook kwalitatief van aard moeten kunnen zijn. Om de opleidingen te hervormen zodat meer (toekomstig) professionals en onderzoekers zijn opgeleid in kwalitatieve onderzoeksmethoden zijn we in 2024 is gestart met het ontwikkelen en implementeren van lesmateriaal voor kwalitatief onderzoek binnen psychologie opleidingen- waar dit geen onderdeel was van het curriculum (UvA en EUR). Daarnaast willen we onze invloed op relevante postdoctorale opleidingen verder vergroten. We plannen bijvoorbeeld in 2025 gesprekken in met de RINO Amsterdam om met hen te bekijken hoe kwalitatief onderzoek vorm kan krijgen binnen de opleiding tot Klinisch Psycholoog-Specialist. In 2025-2026 zullen we onze activiteiten op dit gebied versterken via het op te richten deelcollectief op dit thema.

Financiële ondersteuning van kwalitatief onderzoek

Goed onderzoek kost geld. KOG wil bijdragen aan het zoeken naar financieringsmogelijkheden en subsidieverstrekkers stimuleren om juist ook kwalitatief onderzoek te gaan financieren. Om kwalitatief onderzoek te ondersteunen heeft KOG bijgedragen aan het opzetten van een fonds voor kwalitatief onderzoek van de Nederlandse Vereniging voor Psychotherapie (NVP). De eerste call voor aanvragen is in september 2024 uitgegaan.

TOT SLOT

In kwalitatief onderzoek, ligt de nadruk op het belichten van de geleefde ervaring, een vaak onderbelicht perspectief dat weinig aan bod komt in kwantitatief onderzoek. Ook is het mogelijk om met kwalitatief onderzoek werkpraktijken in kaart te brengen en te evalueren met aandacht voor hun complexiteit en contextualiteit. Daarnaast is kwalitatief onderzoek veel beter in staat stem te geven aan de zeer uiteenlopende ervaringsdeskundigheid van cliënten en werknemers in de GGZ en hen daarmee een actieve, eigen positie in de onderzoekspraktijk te geven.

Met onze vereniging willen we onderzoekers en mensen in de praktijk samenbrengen, en daarmee kwalitatief onderzoek in de GGZ verder bevorderen. Niet alleen versterken we daarmee de verbinding tussen onderzoekers, cliënten, naasten en professionals en verhogen we de kwaliteit van kwalitatief onderzoek, maar we hopen ook een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de GGZ en daarmee van betekenis te kunnen zijn voor alle mensen die met de GGZ in aanraking komen.